

ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Євсєєва Ольга Олексіївна,

д.е.н., професор,

професор кафедри фінансів, обліку і аудиту

Український державний університет залізничного транспорту

м. Харків, Україна

Веприцька Валерія Олексіївна,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня навчання

за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»,

ОПП «Облік, аудит та оподаткування»,

денна форма навчання, група 101-ОАО-Д21

Український державний університет залізничного транспорту

м. Харків, Україна

Анотація: Інструментом досягнення цілей інноваційного розвитку підприємства є інноваційна стратегія. Інноваційна стратегія підприємства – це своєрідний план або підходи, які спрямовані на створення та впровадження новаторських ідей, технологій, продуктів або процесів, щоб досягти конкурентної переваги, забезпечити стаке зростання та задоволення потреб споживачів. Авторами дослідження розкриті мета інноваційної стратегії та її складові в контексті сучасного розвитку економіки.

Ключові слова: розвиток, управління, інновація, стратегія, інноваційний розвиток, інноваційна стратегія.

Розвиток у загальному розумінні визначають як зміни від більш простого до більш складного або переведення системи на більш високий якісний рівень. Наразі розвиток підприємства можна розглядати в трьох основних аспектах [1]:

- технічний (науково-технічний) розвиток – спрямований на вдосконалення якості продукції, технології, послуг за рахунок впровадження техніко-технологічних нововведень;

- ринковий розвиток – полягає в розширенні сфери споживачів, збільшенні частки ринку тощо;
- організаційний розвиток – зорієнтований на розвиток окремого працівника, групи, вдосконалення системи та процесів управління тощо.

Усі аспекти розвитку є інноваційними, тому можна стверджувати, що базовим елементом процесу розвитку бізнесу є інновації. Розвиток технології базується на інноваціях у техніці та технології, а розвиток ринків та організаційних типів базується на інноваціях в організації та управлінні.

Здійснення науково-технологічного розвитку, реалізація завдань структурно-інноваційної стратегії є найважливішою цільовою функцією інноваційного процесу. Інноваційний процес як процес, що спирається на науку, техніку, економіку, підприємництво й управління, можливий тільки на основі зростання й реалізації інвестицій. Без ефективного розвитку цих складових суспільство приречене на деградацію. [2]

Теоретичних визначень терміну «інновація» доволі багато.

Учені переважно трактують «інновацію» залежно від об'єкта свого дослідження, що свідчить про багатогранність підходів до його опису, пов'язаного із цілями, предметом, середовищем дослідження й іншими особливостями, які притаманні інноваційній діяльності. Всебічно збагнути зміст інновації можна лише у разі поєднання всіх інтерпретацій. [3]

В контексті нашого дослідження найближчим визначенням інновації є таке [2]: «Інновація – це нововведення, використання якого призводить до якісних змін у виробництві з метою отримання соціально-економічної вигоди». Інвестиції при цьому відіграють основну роль при переведенні нововведення в якісні зміни у виробництво, механізмом якого є інновації.

Найефективнішими є інвестиції в інновації, де учасники інвестиційного ринку мають можливість одержати досить високий прибуток. Високий потенціал ефективності інновацій забезпечує попит на нововведення з боку суб'єктів господарської діяльності, формуючи ринок науково-технічних, організаційних, економічних і соціальних нововведень. [2]

За ринкової системи економічних відносин основними складовими інноваційної діяльності є: новації, інвестиції і нововведення (інновації). Отже, до сфери інноваційної діяльності входять: ринок новацій; ринок чистої конкуренції нововведень (інновацій); ринок інвестиційних ресурсів, орієнтованих на сферу інноваційної діяльності. [2]

В загальному розумінні управління підприємством спрямоване на досягнення його цілей. Інструментом досягнення цілей інноваційного розвитку підприємства є інноваційна стратегія. [1]

На нашу думку, як продовжувачів зазначеної вище ідеї, головна ідея (мета) інноваційної стратегії полягає у забезпеченні здатності підприємства адаптуватися до змін у сучасному бізнес-середовищі, забезпечуючи стійкість і конкурентоспроможність на ринку */оголошується авторами в-перше, ідея належить авторці В.О. Веприцькій/.*

Складовими інноваційної стратегії є */оголошується авторами в-перше, ідея належить авторці О. О. Євсєєвій/*: дослідження та розвиток (вкладення ресурсів у вивчення та розробку нових технологій, продуктів, процесів і послуг); *стратегічне партнерство* (співпраця з іншими компаніями, дослідницькими установами або закладами вищої освіти для спільної розробки та впровадження нових ідей та продуктів); *адаптація та удосконалення* (удосконалення існуючих продуктів або процесів для покращення їх якості, ефективності або вартості); *маркетингові інновації* (розробка нових стратегій маркетингу, спрямованих на залучення нових клієнтів, розширення аудиторії або підвищення відомості про бренд); *глобальна експансія* (розширення бізнесу на нові ринки або країни, враховуючи специфіку та потреби цих ринків); *цифрова трансформація* (використання сучасних технологій, таких як штучний інтелект, аналітика даних, блокчейн тощо, для оптимізації процесів та створення нових цифрових продуктів); *культурні інновації* (створення стимулюючої робочої атмосфери, що сприяє творчості, ідеям та спільній роботі над інноваційними проєктами).

Стратегія інновації – план дій по досягненню цілей у сфері розробки та

впровадження нових рішень, що визначає напрями інвестицій у коротко-, середньо- та довгостроковому горизонті, критерії оцінки, необхідні ресурси та основні дії необхідні для досягнення мети.

Інноваційна стратегія як ефективний засіб управління розвитком підприємства не тільки дає змогу підприємству враховувати зміни в оточуючому середовищі, а й сприяє генеруванню змін (техніко-технологічного та організаційно-управлінського характеру) в середині підприємства та забезпечує управління цими змінами з метою підвищення рівня кінцевих результатів діяльності підприємства. [1]

Будь-яка інновація є ефективною не тільки коли вирішується завдання щодо технічного розвитку підприємства та досягнення поставлених завдань, інновація також має вирішувати соціальну складову на підприємстві.

Визначення головної мети розвитку підприємства є задачею загального менеджменту і передбачає визначення позиції підприємства в конкретній ринковій ніші, розробку набору стратегій та їх реалізацію, своєчасне фіксування змін в середовищі здійснення стратегії та відповідне коригування стратегії, контроль та управління стратегічними рішеннями в цілому, формування тактичних заходів для практичного здійснення та впровадження стратегій у дію. Управління розвитком підприємства передбачає формування в загальній стратегії підприємства інноваційної стратегії, що повинна включати інноваційні цілі діяльності підприємства, вибір засобів щодо їх досягнення та обґрунтування джерел залучення необхідних ресурсів. [1]

Функціональний менеджмент дозволяє ставити і вирішувати функціональні стратегічні задачі з впровадження інновацій в окремі сфери діяльності підприємства (виробництво, кадри, фінанси, маркетинг, збут, інформаційна база тощо). [1]

Таким чином, інноваційна стратегія з одного боку є функціональною стратегією, а з іншого – вона не існує поряд з усіма іншими функціональними напрямками діяльності підприємства, а пронизує їх, тим самим піднімаючись за своєю значимістю на рівень генеральної стратегії підприємства. [1]

Перехід на інноваційний шлях розвитку неможливий без економічних реформ. Сучасний вітчизняний ринок інновацій передбачає створення реальних умов для переходу економіки на інноваційно-інвестиційну модель розвитку та «впровадження механізму диференційованого пільгового оподаткування підприємств залежно від рівня їхньої інноваційної активності, стимулювання науково-дослідних та дослідно-конструкторських установ і організацій до введення в господарський обіг нематеріальних активів, утворення галузевих інноваційних фондів». Реалізація інноваційно-інвестиційної моделі спонукає підприємства продукувати інноваційні товари і послуги. [2]

Щоб керування процесом залучення нових технологій у господарську діяльність стало комплексним і системним, необхідно здійснити оцінку інноваційного підприємства. Мета такого підходу – дозволити встановити динамічну відповідність між поточною виробничою та стратегічною інноваційною діяльністю підприємства та здійснити попередній фінансовий контроль на користь впровадження тієї чи іншої технології. Такий підхід сприяє встановленню динамічної відповідності між фінансовим забезпеченням поточних виробничих запасів і інвестиційних витрат на інноваційний розвиток підприємства. Визначаючи на цій основі інноваційний потенціал, можна перевірити правильність обраного напрямку інноваційного розвитку з точки зору поточного та майбутнього фінансового стану підприємства. Такий підхід може стати змістовною основою для попереднього контролю та є завершальним кроком у визначенні стратегії інноваційного розвитку. [2]

Отже, позначення нових напрямів інноваційної діяльності, а головне - знаходження власної технічної парадигми, потребує залучення інвестицій. Наростаючий приплив інвестиційних ресурсів, що сприяє активізації інноваційної діяльності, стає своєрідним вираженням внутрішньої економічної сили та фінансової безпеки країни. Залучення внутрішніх й іноземних інвестицій в інноваційну сферу дозволить багатьом підприємствам мати ефективні інструменти прискорення розвитку пріоритетних сфер виробничої діяльності, спрямованих на досягнення поставлених підприємством

інноваційних цілей. [2]

Інструментом досягнення цілей інноваційного розвитку підприємства є інноваційна стратегія. Інноваційна стратегія підприємства – це своєрідний план або підходи, які спрямовані на створення та впровадження новаторських ідей, технологій, продуктів або процесів, щоб досягти конкурентної переваги, забезпечити стале зростання та задоволення потреб споживачів. [4]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дунська А. Р. Інноваційна стратегія як сучасний інструмент управління розвитком підприємства. *Інвестиційні пріоритети епохи глобалізації*: III Міжнародна науково-практична конференція (7-8 жовтня 2010 р.) [WEB-ресурс науково-практичних конференцій]: http://www.confcontact.com/20101008/5_dunska.htm. url: <https://confcontact.com/node/46>.

2. Груба Г. І. Реалізація стратегії управління інноваційною діяльністю. *Державне управління: удосконалення та розвиток* : [Електронний журнал]: № 1, 2009. url: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=8>.

3. Юринець З. В. Інноваційні стратегії в системі підвищення конкурентоспроможності економіки України: дис. ... доктора економ. наук : спец. 08.00.03 / Зорина Володимирівна Юринець. – Львів, 2016. – 519 с. url: <https://lnu.edu.ua/thesis/yurynets-zoryana-volodymyrivna/>.

4. Соціальний ресурс формування інноваційної економіки в контексті сталого розвитку : [монографія] / [В.І.Куценко, О.В.Гаращук, О.О.Євсєєва та ін.]; за наук. ред. В.І.Куценко / Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України». – К.: «Задруга», 2013. – 336 с. url: <https://ecos.kiev.ua/publications/monographies/view/32/>.